Ч. 222 (12.588). Львів, вівторок 7. жовтня 1930. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Розмова з Високопреосвященим Митрополитом Андреєм.

Останніми днями був Високопреосвящений Митрополит Андрей Шептицький у Варшаві, де мав розмови з деякими відповідальними урядовими чинниками в справі відомих подій на терені Сх. Галичини. Тому що в польській пресі появилися на тему цих розмов ріжнородні поголоски та непевні інформації, вважали ми за необхідне засягнути в цій справі автентичних інформацій у самого джерела.

Високопреосв. Митрополит приняв радо нашого представника та дав йому потрібні вияснення. Хід розмови був такий:

— Чи Ексцеленція їздили до Варшави виключно в справі теперішніх подій на терені Сх. Галичини?

— До Варшави їздив я на засідання Правної Комісії Епископату в справі аграрної реформи, що було назначене на той час. Цю нагоду використав я для розмов з урядовими колами у справі відомих подій у Східній Галичині. Одначе зазначую, що якби й не було засідання Комісії, то все одно я був би поїхав до Варшави в справі названих подій. Говорив я з міністром внутр. справ ген. Складковським, з віцепремієром мін. Беком і з б. премієром полк. Славеком.

— Чи Ексцеленція моглиб відтворити розмову з міністром Складковським і чи опублікований польською пресою хід розмови вірний?

— Опублікована в польській пресі моя розмова з мін. Складковським **не вірна.** Щож до відтворення цієї розмови, то це зробити важко, бо на ту саму тему говорив я і з іншими особами. А колиб і можна було цю розмову точно відтворити, то не міг би я цього зробити з такої причини: у варшавській проурядовій пресі зазначено, що розмови міністрів зі мною є урядовою тайною, а тому передавати їх дослівно я вважав би за недискрецію.

Скажу тільки загально, що завданням моїх розмов було звернути увагу відповідальних чинників на те, що т. зв. пацифікація на практиці зводиться до того, що поліційні та військові відділи допускаються у місцевостях, через які переходять, масових надужить і безправств у відношенні до сільського українського населення та у відношенні до українського національно-культурного дорібку по селах і містах. Я підкреслював, що за підпали не можна перекидати масової відповідальности на все мирне населення, яке не має і не може мати з ними нічого спільного. Коло половини серпня виплачено у варшавському воєвідстві, наприклад, за спалене збіже 200 проц. премій тоді, коли в тому ж часі у львівському воєвідстві виплати премій не доходили до 100 проц. Це один з доказів на те, що при підпалах малося до діла і зі спекуляцією на асекураціях. У Сх. Галичині великий відсоток підпалів треба віднести на рахунок комуністів, яким залежить на тому, щоби на тій території защіплювати та поглиблювати т. зв. клясову ненависть, а попри те використовувати для своїх цілей національні антаґонізми. Вся діяльність т. зв. пацифікаційних поліційних і військових відділів на території Сх. Галичини приносить у результаті найбільше користи для комуністів.

Урядове становище в справі підпалів таке, що за них несе відповідальність українське громадянство, а в тім і духовенство, що не виступило рішучо проти підпалів і саботажів.

Отже це є, як бачите, становище зовсім протилежне до мого. У розмовах я підкреслював, що ні українське громадянство, ні зокрема греко-католицьке духовенство не може нести відповідальности за обговорювані вчинки невідомих, законспірованих і в значній частині, здається, провокаційних елементів. Греко-католицьке духовенство не може нести за це відповідальности тим більше, що воно зі самозрозумілих, наскрізь принціпіяльних причин все було і є проти підпалів та саботажів. Греко-католицький Епископат не міг навіть видати ніякого пастирського листа проти підпалів, бо цим був би потвердив, що українське населення фактично їх допускається, а це не відповідає дійсности. Коли ж тепер масово збивається та мальтретується українське населення, коли від побиття і знущань не вільні і греко-католицькі священики та світські інтелігенти, коли руйнується читальні, кооперативи, молочарні і приватне майно експедиційними кольонами, то тим зовсім не унешкідливлюється підпалячів, яких певно між цими невинними жертвами пацифікації нема. Всі, з ким я говорив, заявляли мені, що пацифікаційні відділи мали переводити ревізії та виловлювати **підпалячів,** коли ж допускаються при тім надужить, то **за це будуть притягнені до відповідальности.** Уряд — казали мені — не має заміру і далекий від того, щоби нищити українців, щоби боротись з українською національною культурою та підривати український національно-культурний дорібок. Завданням уряду — підкреслювали в розмові — є виключно тільки забезпечити спокій, лад і порядок у Сх. Галичині.

— Яке загальне враження Ексцеленції з відбутих розмов?

— Загальне враження радше добре, бо мені сказано, що **надуження будуть припинені,** а при тім підкреслено, що експедиції є тільки засобом до припинення підпалів, а не цілаю нищити українців та боротись з українською культурою і культурними здобутками українського народу.

— Чи Ексцеленція були у міністра освіти Червінського?

— Ні, з міністром освіти я зовсім не говорив.

*

При тій нагоді ми довідались, що Всепреосв. Митрополит виїде в понеділок літаком до Варшави на міжнародній конгрес боротьби проти торговлі живим товаром, де Він є одним з почесних членів президії.

Інтервю марш. Пілсудського.

Марш. Пілсудський мав інтервю з ред. „Ґазети Польской" Медзінським. Говорив про опрацьовування бюджету, про сойм і послів. Іще раз пригадує, що він є противником якого небудь сойму, клюбового правління, де гол. інтересом є розріст партійних виходків. Рішився не допустити в Польщі до перманентних соймів.

Арештування б. пос. Квапінського.

Дня 4. жовтня в год. 2 вночі в сойм. готелі у Варшаві арештувала поліція б. пос. Квапінського (ППС). Один з поліцаїв побачив портрет Квапінського в каторжнім одязі з російських часів і сказав: Ах, це пан посол. Так — відповів Квапінський. А жінка додала: Тоді москалі арештували мого чоловіка в день.

У віленськім воєвідстві арештували б. послів Шапеля і Адамовського.

Підозрілі в нападі біля Бібрки — на волі.

У суботу 4. жовтня вийшли останні арештовані в звязку з нападом на почт. амбулянс б. Бібрки: Пасіка і Борщ. Їх обвинувачували в державній зраді, грабіжі та душегубстві. Всіх арештованих у звязку зі згаданим нападом було 16, з тих 15 вийшло на волю, а 16-го, Юл. Головінського, як відомо, поліцаї вбили біля Глібович.

Пожежа у Скнилові.

Повідомляють нас із Скнилова к. Львова, що пожежу, про яку згадано у нас вже в попередньому числі, спричинили якісь приїзші автом зі сторони Львова. А саме з таємничого авта, що спинилося в ночі біля хреста в селі, вискочив якийсь чоловік, підпалив найближчу стодолу, що була при дорозі і швидко відїхав разом з тими людьми, що залишилися в авті, у невідомому напрямі. Від підпаленої стодоли занялися ще дві сусідні, що згоріли разом зі збіжем, яке не було обезпечене. До дальшого поширення пожежі не допустили військові відділи, що збіглися на ратунок зі стаціонованих у Скнилові летунських частин. Слід замітити, що Скнилів — чисто українське село, в якому поляків можна почислити на пальцях одної руки. Всі три потерпівші свідомі місцеві селяни.

„Саботаж".

У Сіраківцях (пов. Перемишль) згоріла стодола зі збіжем у війта Мих. Ковальського. Польські ґазети писали тоді що це був саботаж. Тепер слідство виявило, що до підпалу намовила 19-літнього Терешка місцева жінка Анна Маліцька. Її арештували.

Меморіял марш. Дашинського.

Маршал сойму Дашинський вислав 24. вересня президентові Мосьціцькому меморіял про політичне положення в Польщі. М. і. говорить про недавні події у Варшаві (де були 2 вбиті й около 100 ранених), про арештування послів, поневірку конституції, очорнювання міністрів і послів, яких помочі просили в трагічні хвилі 1920 р., прозивання народу „народом ідіотів", правління при помочі поліції та цензури. Тому чверть століття поляки боролися проти того всього, а тепер це нищить душі мілйонів горожан, любов до держави та її уладжень. Опозиція булаб працювала над зміною конституції, одначе не могла, бо уряд не предложив свого проєкту наслідком спротиву марш. Пілсудського на кабінетній раді в березні. Вкінці просить президента, щоби покористувався своїм моральним і правним впливом, аби вибори були чисті і свобідні.

Тому, що президент досі не відповів на меморіял, марш. Дашинський оголосив його в пресі.

Проф. Іван Галущинський на волі.

Арештований недавно професор розвязаної тернопільської ґімназії Іван Галущинський вийшов на волю дня 4. жовтня.

Ревізії й арештування.

У Дрогобичі, Касендорфі та Підбужі перевела поліція 16 ревізій. У Перемищині переводили ревізії: в Будівцях, Валяві, Дрогові, в місц. читальнях „Просвіти", „Сокола", кружках „Сільського Господаря". У Малковичах арештували кількох господарів і відставили їх до суду в Перемишлі.

Під закидом підпалу фільварку Мар. Зелінського в Городищі арештувала поліція Андр. Турковського гімн. учня з Чернелівців (пов. Збараж). — У Лапшині (пов. Бережани) поліція арештувала Ілька Олійника голову місцевого „Лугу". Йому закидають, буцімто він із фондів „Лугу" призначив 9 зол. на УВО.

Делеґати шкільної ради м. Львова.

Міська рада на засіданні 4. жовтня м. ін. вибрала чотирьох делеґатів до шкільної міської ради у Львові. Між ними вибрали й президента В. Децикевича.

АВТОМОБІЛЕВІ КАТАСТРОФИ.

На шосі біля Чемпіна і Шрему (Познанщина) згинули в автомобілевій катастрофі бурмістр Шамотул Шоль і бурм. Віткова Найман. Шофер Янковський ранений. З Берліна повідомляють, що між Бесе і Кеселем в автомобілевій катастрофі було ранених 47 подорожних. Подорожні побили за це шофера так тяжко, що його відвезли до шпиталю.

Паневропа і Радянщина.

II.

У Женеві зазнав проект Паневропи змін, що відповідали далекозорости англійської політики. Паневропу включено фактично до Союзу Народів, з неї зроблено його европейське фі- лію. Це тим більше оправдане, що міжнародню економіку важко цілком відокремити від політики, а на цім терені було б не легко відокремити функції Союзу Народів від функцій Паневропейської унії. Організаційна злука цих двох чинників міжнародного єднання має й те значіння, що Англія прилучається посередньо до Паневропи.

Інтервенція Гендерсона витворила й противагу для небезпеки децентралізації европейської економічної акції, яка виявилася була в організації бльоку аграрних держав та пропозиції австрійського канцлера доктора Шобера утворити тимчасову митну унію народів колишньої Австро-Угорщини.

Ці часткові заходи були б тим більш марні, що й сам проект Паневропи, ідеалом якого є скасування митних кордонів, при сучаснім напрямку економічного розвитку Европи є на ділі утопією. Паневропа моглаб бути при певних умовах завершенням господарчого удосконалення Европи, але вона не може бути шляхом до нього. Усунення митних кордонів принеслоб значно більше зиску сильнішим державам ніж порятунку слабшим, загалом-же економічне становище Европи змінилось би від того дуже мало, дійшлоб що найвище до деякого вирівнання европейських злиднів. Безробіття в Европі викликане не утворенням нових кордонів та підвищенням мит, але диспропорцією між швидким зростом техніки та повільним зростом культурних потреб, а в першу чергу зменшенням можности вивозу товарів на схід. Европейська господарка попала в зачароване коло, де збільшення безробіття збільшує міліони людей, які не можуть і думати про задоволення своїх культурних потреб, а зменшення числа покупців збільшує знов безробіття.

Вихід з цього зачарованого кола може вести лише туди, де життєвий рівень багатоміліонових мас знижено так, що останній безробітний в Европі стоїть у задоволенні своїх культурних потреб на ціле небо вище, ніж пересічно оплачуваний робітник Радянщини. Говорити-ж про дальше піднесення рівня культурних потреб та покупної сили мас европейського населення наівно, коли міліони радянських невільників вмирають цілими селами від голоду та пошестей і раді, коли вистоявши кілька годин у черзі можуть купити трохи хліба і не бачать місяцями кавалка мила.

Тимчасом більшовики не лише безнадійно замкнули свої кордони для вільного довозу з Европи, а й стало погіршують господарське становище Европи. Продукти невільницької праці, які московський уряд кидає на світовий ринок, загострюють ще більше катастрофальний стан европейського господарства й відбирають масам европейського робітництва останню надію на поліпшення їх становища.

Колиб ідея: обєднати европейські держави на економічному ґрунті не повстала кілька років тому, вона зродилась би тепер для витворення спільного оборонного кордону проти московського демпінґу. Пропозиція Бріяна в Женеві до держав виступити спільно проти московських змагань, викликати анархію на світовому ринку покищо не найшла загальної згоди. Німеччина не відгукнулась безпосередньо на французький заклик, але представники Швеції, Фінляндії та Румунії піднесли в економічній комісії Союза Народів скарги на радянський демпінг і вимагали визначення засобів боротьби проти нього. Немає покищо й спільної тактики у відношенні до радянського експорту. У той час наприклад, як Швеція та Фінляндія відмовляються приймати радянське збіжжа, французські фірми жадають заборони довозу радянського антрациту, а федеральний секретар Одлі у Вашинґтоні підготовляє закон про заборону довозу майже всіх головніших радянських товарів, робітничий уряд Англії дозволяє британській централі для закупна дерева зробити з московським урядом умову на доставу протягом цілого наступного року дерева, яке рубають вязні та інші невільники Московщини.

Економічна скрута, що наказує дбати лише про потреби слідуючого дня та взаїмне недовіря держав, примушують їх ще часом дбати більше про московські замовлення ніж про спільну боротьбу з радянським демпінґом. Але всеж протибільшовицький виступ Бріяна у Женеві є поважним зворотом у розвитку Паневропи в напрямі спільної оборони проти Радянщини. Від дотеперішньої тактики доброзичливої невтральности до Радянщини в господарчих справах Европа примушена тепер до економічної боротьби. Відносно вислиду цеї боротьби, не зважаючи на сучасний сумний стан европейського господарства, не може бути найменшого сумніву. Це знають певно й московські можновладці. І коли вони всеж намагаються руйнувати інтернаціональний ринок навіть коштом голоду власного населення, то очевидно вони вважають свій напад на добробут европейських держав останнім підготуванням до заворушень в Европі та до збройного нападу на своїх сусідів.

Сучасна еволюція на полі інтернаціональної економіки та політики з вістрям, звернeним проти московського більшовизму, не повинна минути безрезультатно і для української справи, якщо українці належно використають положення.

М. Данько.

Ґайда перед судом.

Прага. А. Т. Е. Прокураторський уряд видав карне поступування проти б. ґенерала Ґайди і 95 фашистів. Вони обвинувачені в підготові перевороту проти республики і в творенні нелеґальних військових орґанізацій. Згідно з законом про охорону чехословацької республики за ту провину грозить кара 5 до 10 літ вязниці.

Перед червоним судом.

Як довідуємося зі „Пролетарської Правди“, київський суд засудив Микиту Степанюка на 7 місяців примусових робіт за переховування срібної монети. За ту саму провину засуджено там Олексу Чераниського на 2 роки вязниці, Василя Грищенка на півтора року вязниці, Олексу Коніна на 2 роки, Ілька Кавана на 3 роки, Миколу Дударенка на 3 роки, Олексу Філімонова, в якого найдено 200 царських срібних рублів на 3 роки.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 6. ЖОВТНЯ 1930

АЛЬФОНС ДОДЕ. 25)

МАЦЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Ця система не помагала. Мої кари ставали щораз частіші і тратили свою силу, як паперові гроші підчас війни... Одного дня я не видержав. Моя кляса явно збунтувалась і я не мав уже чим атакувати її. Як нині бачу себе на катедрі у судорогах серед криків, плачу, гудіння та свистів: „Ганьба!... Геть з тираном! Кукуріку! Пс-ст! псст! Несправедливість!“ Каламарі хляпали, паперові кулі летіли на катедру і всі ці чортенята, бучім-то жалуючись на кривду, насували хмарою на катедру і обсідали її з ревом як мавпи.

Часом доведений до краю я кликав на поміч Віота. Яке пониження! Від святого Теофіля наш ключник гострив собі на мене зуби і насолоджувався моїм горем... Коли він входив нежданно до моєї кляси з ключами, якби хто кинув камінь у калабаню з жабами; миттю всі відбігали на своє місце і ховали носи в книжку. Можна було чути як муха летить. Віо проходжувався поклясі здовж та поперек із залізною вязкою посеред мертвої тиші; врешті поглянув на мене глумливо і мовчки відійшов.

Я був дуже нещасливий. Вчителі-товариші глузували з мене. Коли я вустрічав директора, він глядів на мене недобрим оком; нема сумніву, що у цьому була рука Віота... Та добила мене справа Букойрана.

Ще й яка справа! Я певний, що вона записана в історії гімназії і що мешканці Сарланди ще досі оповідають про неї... І я також мушу вам про неї оповісти. Крайня пора, щоби світ знав правду.

Пятнадцятьлітoк з грубими ногами, банькатими очима, великими руками, без чола, щось у роді стаєнного парубка — так виглядав маркіз Букойран, пострах у клясі середників і єдиний зразок севенольської шляхти в сарляндській гімназії. Директорові сильно залежало на такому учневі, з огляду на аристократичну політуру, що кидала свій блеск на школу. В гімназії звали його „маркіз“; усі його лякалися і я сам піддавався загальному настроєві та цяцькався з ним при розмові.

Якийсь час ми жили в згоді. Маркіз споглядав час від часу безлично на мене або відповідав у стерорежімнім тоні, але я прикидався, що цього не бачу, бо почував, що маю до діла з грубою рибою.

Та одного дня цей маркізик дозволив собі на вигук проти мене підчас викладу і то так безсоромно, що я втратив терпець.

— Пане Букойран — кажу йому, зберігаючи холодну кров — возьміть свої книжки і вийдіть з кляси негайно.

Для цього блазня був це акт неймовірного авторитету. Він глядів на мене вирячивши сліпаки, весь непорушний.

Я зрозумів, що погано загнався, але було вже запізно завертати.

— Вийдіть з кляси пане Букойран! — приказав я ще раз.

Учні ждали тривожно. Вперше за весь час запанувала тиша в моїй клясі. На мій другий зазив, маркізик очунявши, відповів мені невбиякиим тоном: „А я не вийду!“

Вся кляса дала вислів свому поривові бурмотінням. Я встав обурений:

— Не вийдете? Побачимо!

І я зійшов з катедри...

Бог мені свідком, що в той мент навіть думка про насильство не блимнула мені в голові. Я хотів лише залякати маркізика своєю рішучістю; та коли він побачив, що сходжу до нього, він почав хіхотати так образливо, що моя рука попросту сама потягнулася до його обшивки...

Той падлюка тримав під блюзкою залізну лінійку. Ледве я підніс руку, він сильно ударив мене по ній. Я закричав з болю.

Вся кляса почала бити в долоні:

— Браво, маркізе!

Я стратив голову. Одним підскоком я скочив на маркіза; вхопивши його за горло, при помочі ніг, пястуків і зубів мені вдалося звирвати його з місця, так сильно, що він покотився поза клясу аж на подвіря... Все це тривало одну мить; я ніколи не думав, що маю в собі стільки сили.

Учні були збентежені. Вже не кричали: „браво маркізе!“, бо налякалися. Якто! наймічніший Букойран побитий тим вишкрабком! Ну і історія! Те, що втратив маркіз на своїй поважі, я придбав на авторитеті.

Коли я вернувся на катедру, блідий і схвильований, усі нахилилися над книжками. Вся кляса лежала приборкана. Та що скаже на це директор і Віо? Я-ж посмів піднести руку на учня, ще й на Букойрана, на єдиного шляхтича нашої школи! Адже-ж мене проженуть!

Такі думки, трохи спізнені, скаламутили мені тріюмф. Тепер найшов страх на мене. Сказав я собі: „Маркіз напевно піде на скаргу“. І я ждав, що ось-ось увійде до кляси директор. Я тремтів аж до кінця лекції, але нікого не було.

Підчас перерви я здивувався, коли побачив, що Букойран сміється і бавиться з іншими. Це мене трохи вспокоїло. А що весь день минув, якби нічого не бувало, я подумав, що цей смішака промовчав усю історію і що все скінчиться моїм страхом.

На лихо, найближчий четвер був „вихідним днем“ для учнів. Вечором маркізик не вернувся вже на нічліг. Я мав прочуття якоїсь халепи і не спав усю ніч.

На другий день, на першій годині, учні почали перешіптуватись, споглядаючи на порожнє місце Букойрана. Я бучім-то не бачив цього, а вмирав з нетерплячки.

В год. 7. двері двері відчинилися різко. Вся кляса встала.

Я пропав...

(Продовження буде)

Ще один бувш. український посол арештований!

З Радехова повідомляють нас, що там арештовано б. українського посла о. д-ра Володимира Пелліха. Зате вістка про арештування б. посла д-ра Степана Барана в Тернополі показалася неправдивою.

З польської преси.

Правильне становище „Роботніка".

У варшавському „Роботніку" з дня 3. ц. м. находимо несконфіскована статтю п. н. „Справа „пацифікації" Східної Галичини" (Малопольщі), в якій зясовано становище ППС до останніх подій.

„Наше відношення до останніх випадків на терені воєвідств Сх. Галичини є цілковито означене. Виходимо зі становища, що збірні репресії не можуть бути способом боротьби із т. зв. саботажом у жадній державі. Збірні репресії переносять цілу справу на зовсім окрему площину; одиниця, яка виконала акт саботажу перестає бути відповідальною індивідуально і пропадає в товпі. Репресії вдаряють в тисячі людей, що не мають нічого спільного із самим злочином; лишається якась форма „збірної відповідальности", якої не знає ані польське право, ані жадне поняття про завдання й потреби держави.

Ми хотілиб могти не вірити всім відомостям, що доходять зі Сх. Галичини. Не оголошуємо тих відомостей доки їх не провіримо. Наразі стверджуємо, що санаційний табор пішов по лінії вимагань крайнього польського націоналізму, покорюючись омані начебто „сильна поліційна рука" могла що-небудь полагодити і що-небудь вияснити.

Поминаємо ріжні трагічні подробиці. Натомість говоримо з цілою отвертістю, що т. зв. пацифікація Сх. Галичини підпринята методами „експедиційних колюмн", заперечує всі традиції польської незалежницької праці з доби неволі, ламає всі надії на дальший, погіднїший розвиток відносин, заперечує цю ідеольоґію польсько-українського порозуміння, яку частина санаційного табору до недавна вважала своєю незаперечною власністю.

Актів саботажу не поборюється „експедиційними колюмнами"; у XX. віці їх поборюється судовим поступуванням, а передовсім втягненням української суспільности до відповідальности за долю Річпосполитої. Така була ідеольоґія 1863 року боротьби за незалежність Польщі; такою лишається ідеольоґія польського соціялізму.

І радимо не говорити нам про „утопії" та про „смутні конечности". Про ці утопії і смутні конечности ми чули тисячу разів і все вкінці виявилось, що ми зі своїм окремішним поглядом мали слушність. Ті методи, які якраз пристосовано, на нашу думку, приносять Польщі жахливу кривду, а користи, хочби і хвилевої, не приносять акуратно жадної. Наше становище формулуємо ясно і виразно. І знаємо, що це є становище цілої польської демократії".

Божевільні теревені краківського „Курєрка".

Вище зацитований голос „Роботніка" різко відбиває від інших голосів польської преси. Так само ми реєстрували голос краківського „Часу", який звернув увагу, що розвязка національного питання на сході Польщі не може йти по лінії нинішних пацифікаційних засобів та що треба рахуватися з глибиною і повагою українського національного руху, якому треба дати льоґічні можливости своєрідного культурного й господарського розвитку.

В останніх днях також краківський орган ППС „Напшуд" висловив деякі скептичні уваги на марґінесі вістки про смерть Головінського. Всі ці голоси вивели з рівноваги краківський „Іл. Курер Цодз.", який з черги накинувся балайкою на польських соціялістів і їхню пресу.

Ось зразок „інтеліґентної" полеміки того „інтеліґентного" часопису, який — як на глум — є сьогодні промотором польської прилюдної опінії.

„..Отже вільно українським підпалячам грабувати, підпалювати й убивати. Вільно їм пускати з димом дорібок бідних селян-осадників, які з трудом можуть вижити на свому куснику землі і які, як малоземельні польські пролетарі повинні бути найближчими серцю польських соціялістів. Зрештою, неоднократно на них свої голоси віддавали. Вільно українським соціялістам творити виборчі бльоки з націоналістами. Все це находить оправдання в очах ППС. Але коли польські власти в обороні майна своїх громадян виступають з репресійною акцією, тоді польські соціялісти шаліють з жаху, кидають громи на польські власти й відпекуються від якоїнебудь співпраці з тими польськими чинниками, які те становище властей признають.

„Або справа з Головінським. Головінський нападає на потяги, грабує почтові каси, є творцем пляну вбивства президента републики, є ватажком заговору, якого жертвою впало життя св. п. куратора Собінського. Соціялісти після викриття тих усіх злочинів мовчать або кажуть про „конечність співпраці з українською демократією". Але коли зловлений ватажок кидається до втечі, а поліціянт за ним стріляє, розлягаються від ППС істеричні крики й клевети. Чи панове з ППС воліли би, щоби Головінський утік, а за кілька днів убив знову якогось урядовця чи казав підпалити хати польських хлопів"...

І т. д. у тому стилі. Хто коли писав, що „вільно палити, грабити, вбивати"?! Хто коли пропаґував безкарність злочинів?! Що спільне мають підпали й убивства з виборчим бльоком українських партій?!

Новий характер виборів.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 29. вересня 1930.

Вістку про утворення українського національного виборчого бльоку Волинь зустріла з радістю й полекшою. Цей факт свідчить про те, що український нарід політично росте й починає орієнтуватися в складних питаннях життя.

Свідчить він також і про здоровий національний інстинкт мас, якого не можуть ні змилити ні приспати жадні сторонні заходи, що не ведуть до національної мети.

І врешті говорить він про те, що наші маси від стадности й підлягання впливам дрібних льокальних політичних чинників переходять до свідомого підпорядкування себе провідним центрам, від отаманії й демаґоґії до всенародньої організації і тверезого оцінювання подій.

Переходовим етапом до цієї нової фази політичного життя були травневі доповнюючі вибори до сойму і сенату, які ствердили, що не особи кандидатів потягли маси за листою ч. 18., а політичний провід і його ідеольоґія та чини, до яких ці маси поставилися з довірям і послухом. А це вже було значним кроком уперед.

Тепер ми входимо в ту фазу, коли не шумли[illegible]ча й дешеві витуки та обіцянки будуть вирішувати вибори, а орґанізованість мас, побудована на свідомости одиниць. Усі ті, що цієї орґанізованости уникали, що бажали бути „незалежними удільними князями" (повітовими чи ґмінними), опинилися одинокими за бортом життєвого корабля.

Звичайно, є це дуже сумним і шкідливим явищем, а особливо в наших умовах, які характеризуються браком інтеліґенції. Кожна з цих інтеліґентських одиниць дуже потрібна нашому народові у моменті культурного й господарського відродження. Та що-ж подіять, коли суворе життя винесло такий присуд, що лише в громадській і політичній орґанізації та її карности здобувають собі повну вартість і вагу навіть інтелектуально сильніші одиниці.

Тому-то спостережливі інтеліґенти, непозбавлені орієнтаційних здібностей, залишають ходження самопасом і шукають для себе оперта й повноти громадської вартости в національних орґанізаціях.

Правда, хвиля орґанізованого національно-політичного життя йде в нас з багатьох причин [illegible] топографічних і комунікаційних — [illegible] пиняво й нерівномірно. Одначе вона йде, і охоплення нею всієї території є лише питанням часу.

Це відноситься не тільки до УНДО, але й до інших національних політичних орґанізацій, які, незалежно від їхньої ідеольоґії, дають масам орґанізаційне вишколення.

І як це не дивно, а національні уґрупування [illegible] дуже вдячні за це вишколення своїм попередникам-сельробівцям. Справджується приповідка, що „нема лиха без добра". Це орґанізаційне „добро" власне й використовують національні уґрупування підчас цих виборів.

Характеристичною рисою сьогоднішніх виборів є й те, що вони особливо сильно виявляють, так би мовити, трудові тенденції народніх мас. Полягають вони в тому, що селянство домагається бачити своїми репрезентантами людей національно-громадської праці. На всіх нарадах і вибраних оцінка людей йде власне під цим кутом погляду. „А що такий-то чи такий-то робив і зробив для нас?" — це перше питання, яке злітає в таких випадках з селянських уст.

І хіба може інакше ставити питання селянин-рільник, що бачить довкола себе лише великі національно-освітні й господарські пустарі й облоги?

Все це й надає нинішнім виборам нового характеру.

В. Островський.

Відгуки дня.

В осінний час.

Щороку приходить до нас осінь. Щороку падуть пожовклі листки, виють вітри, перепадують дощі. Але жодна осінь до себе неподібна. Коли в одну місяць вересень кидає цілими пригоршнями соняшне золото на поля і ліси, то в другу сповиває їх густою мрякою, докучає безконечними слотами, напастує холодними вітрами. Коли один жовтий, тихий та розмріяно веселий, то другий понурий і непривітний.

Так іде з року на рік, від часу, як перший раз осінь прийшла на світ. Химерна вона, змінчива і злослива, як людська доля. Ніколи не можна знати, що зготує тобі другої днини: сонце чи слоту, радість чи смуток...

Ми, міщухи, не запримічуємо як слід пір року. Проходять вони нам між сірими мурами камяниць, де тільки клапоть неба звисає з дахів. Що діється там — далеко за містом, у нашім краю, про це тільки слухи до нас доходять.

Ось і тепер: Осінь, жовтень, а в нас все одно сіро. Десь там дерева від туги похилились, десь там вітер листками шпурляє в болото, десь перекотиполе по пустих нивах котиться...

Осінь...

Десь там і осінні бурі на села налітають, стріхи рвуть, огорожі ломлять, стіжки розкидають. Десь там ліс пожовк та почервонів, десь там поля порудїли мов напоєні кровю.

Не видно цього в міста, тільки знаття, що так воно є. Та хоч не бачить місто тієї осені, то все таки відчуває, що вона прийшла. Відчуває це душею, на яку наляг смуток і жура. Сповивається серце серпанком смутку, як діброва мрякою, гонять відірвані думки як самітнє перекотиполе, опадають надії, як пожовклі листки.

Виддзвонює свою монотонну пісню дощ у ринвах, намовляє покинути надії, мрії і сподівання, доказує безвиглядність життя, підмовляє покластися на сон, на довгий, а то й вічний сон.

Стукає дощ об шибки вікон...

„Глянь! Довкола знищення: поля, левади і гаї в руїнах!"...

„Дивися! Вітер реготеться в коминах, гуляє по роздертих стріхах!"...

„Ми вістуни холодної зими, яка звалить до решти все довкола!"

„Не сподівайся радости і сонця!"...

„Повбивай думи, відкинь надії. Засни!"...

За вікном хитається біла тінь смерти, по хаті стелиться могильний холод. Зневіра серце в кігті свої бере і останні краплі горячої крови витискає. Ще хвиля — замре серце.

Але є ще в чоловіці жива, безсмертна душа, що не дає пропасти серед горя.

На злість вітрам, хмарам і негоді вона кричить серед руїн природи: „Брехня! Крутійство! Сонце знову прийде! А з сонцем разом радість та добро!"

І прийде!

Галактіон Чіпка.

Зверніть увагу на виборчі списки!

КОМУНІКАТ.

Нас повідомляють, що в багатьох виборчих списках поперекручувано прізвища виборців. Перекручування прізвища і списку може бути причиною недопущення виборця до голосування. Тому закликаємо всіх українських виборців перевірити, чи кожний з них записаний у виборчому списку і чи імя та прізвище подане там вірно і згідно з якимнебудь особистим документом виборця та з дійсністю. Колиб хто не був записаний зовсім, або в списку було записане його імя і прізвище незгідно з дійсністю чи з його особистими документами, то слід обовязково внести реклямацію, аби його записали у список або переправили неправильно записане імя і прізвище.

Кожний український виборець мусить віддати свій голос на єдину українську бльокову листу, бо від того залежить її успіх при виборах. Тому кожний український виборець обовязаний заздалегідь подбати про те, щоб мати право і змогу віддати свій голос. А віддати свій голос може лише той, хто є записаний у списку і чиє імя та прізвище не є перекручене, себто є записане так, як хтось дійсно називається, або має записано у своїх особистих документах.

КРАЄВА НАРОДНЯ КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Розкол серед гетьманців.

(Лист до Редакції.)

(Продовження.)

V.

Аранжери оцього „зїзду гетьманців“, складеного з 6 певних і 5 непевних членів, слушно назвали його для відріжнення від попередніх зїздів „першим“. Бо дійсно це *перший* „зїзд гетьманців“, що позволив собі на проголошення явних неправд, олефін і крутійство; перший „зїзд“ складаний звільненим себе від Заприсяження Гетьманом з ціллю дискредитації того, хто його цим Заприсяженням звязав. „Справою В. Липинського, пише один з учасників цього „зїзду“, займались там майже півтора доби...“

Як і годиться примітивним політичним хитрунам, нова „гетьманська управа“ п. Скоропадського з прийнятих цим „зїздом“ 8-и резолюцій і 4-х листів, оголосила публічно у Бюлетені тільки 3 резолюції і 3 листи, а рештою рішила орудувати повільно „строго довірочно“. Отже, крім вищенаведеної резолюції (ч. 3.), „зїзд“ висловив (всі цитати подаю із розісланого гетьм. організаціям машинопису) „свою найщирішу подяку Ясновельможному Пану Гетьману за те, що Він в критичний мент нашого організаційного життя не завагався Сам взяти на Себе одіум за залишену першою Гетьманською Управою спадщину і взявся Сам зорганізувати Гетьманську Управу другого складу“. Коли в цій подяці замінити загальні поняття конкретними особами і фактами, то вона звучатиме: „Пан Скоропис висловлює свою найщирішу подяку Ясновельможному Пану Гетьману за те, що Він (з великої букви, значить не Скоропис) не завагався взяти на СЕБЕ (великими буквами) одіюм за залишену першою Гетьманською Управою, до якої належав п. Скоропис, спадщину і взявся САМ (великими буквами) протизаконно і зломивши дане В. К. Липинському слово, зорганізувати Гетьманську Управу другого складу, покликавши до неї цього самого п. Скорописа“.

Але-ж перед „Гетьманською Управою першого складу“ з головою Н. В. Кочубеєм, iстнувала ще Центральна Управа. Що зробила і яке одіюм по собі залишила для „Управи першого складу“ оця Центральна Управа під фактичним головуванням покликаного тепер знов „до влади“ п. Сергія Шемета, про це зїзд, з огляду на своїх 5 непевних членів, вважав кращим не згадувати. Всьому винна „Гетьманська Управа першого складу“. При чім не її головний член п. Скоропис, а тільки „голова“ — Н. Кочубей, якому п. Скоропис весь час не давав головувати. Це напр. п. Кочубей, як „сконстатував зїзд“, не умів наладити реґулярного видавання Бюлетеня. Хоч цей-же самий п. Кочубей, вже без помочі п. Скорописа, сам один в неможливо тяжких умовах, видає тепер зовсім реґулярно „Думки Гетьманця“ (досі вийшло 3 числа за липень, серпень і вересень). Зате пп. Скоропис і Шемет, позбувшись п. Кочубея, одержали змогу: „вирішити“ на Україні церковну і аграрну справи (див. Бюлетень: „Резолюція в церковній справі“ і „Лист Гетьм. Управи в аграрній справі до хліборобів на Великій Україні“) та вислати за своїми власними підписами і то вже не від „зїзду гетьманців“, а від „зїзду представників гетьманських організацій (чужинці, мовляв, в таких ріжницях не розбираються) листа до п. Коволі до Фінляндії. Іншими словами управа п. Скоропадського одержала нарешті змогу стати на шлях не „писанини“ (так п. Скоропис називає ідеольоґічну працю), а ділової, практичної, реальної, міжнародньої акції. Чи-ж не варто за це висловити „найщирішу подяку Ясновельможному Пану Гетьману“?

Далі „зїзд“ констатує, що Ясновельможний Пан Гетьман з огляду на те, що реальна політична праця вимагає більш здорових нервів, пропонував В. К. Липинському обмежити свою компетенцію виключно справами теоретичного й ідеольоґічного характеру і що В. К. Липинський на це не погодився“ (резолюція ч. 3.).

В дійсности діло було так. Побачивши куди, від часу подиктованої Гетьманом Шеметівської акції, котиться рух гетьманський, я, по невдачі ріжних комбінацій і по довгих перетворах, зажадав у листопаді 1929 р. від Ради Присяжних повновласти для упорядковання цього руху. Переляканий цим Гетьман приїхав зараз до мене до Баденґу і, давши мені гетьманське слово чести, що він буде мати в мені *одинокого дорадника*, одержав від мене передачу йому на час моєї недуги прав і обовязків Голови Ради Присяжних.

Оцю останню спробу врятувати нашу стару гетьманську організацію зробив я тому: 1) що бачив повну неможливість припинити амбітні персональні плани п. Скоропадського при помочі вже ним здеморалізованої і розложеної Ради Присяжних; 2) що на запропоновану мною передачу її прав сину Данилу Павловичу п. Скоропадський не погодився; 3) що передачею головування в Раді Прис., як доказом, що п. Скоропадський не потребує мене *боятися*, поскільки він не сходить з ґрунту даного ним Заприсяження і добровільно прийнятої на себе репрезентативної ролі, я мав надію і Гетьмана і Раду Присяжних поволі своїм впливом, забезпеченим мені словом гетьманським, знов на путь законности і наших принципів привести.

Мої надії, на жаль, не оправдались. Зараз по повороті до Берліну п. Скоропадський зломав дане мені гетьманське слово чести тим, що противзаконно (бо тільки як Гетьман, а не як Гетьман і як урядуючий на час Голова Ради Присяжних) призначив без мого відома і поради нову Гетьманську Управу. Далі при помочі ріжних інтриґ він збунтував проти мене частину членів Ради Присяжних, що підписали в горі наведеного листа; виключив незаконно з Ради Присяжних Н. В. Кочубея, і врешті для „узаконення“ цього всього спровадив на свій кошт (пор. резолюцію ч. 5. „зїзду“, щоб „на будуче місцеві організації самі подбали про фінансовання зїздів“) до Ваннсее кількох випадкових людей та одержав од цих своїх гостей, що назвали себе „першим зїздом гетьманців“, за таку „діяльність в критичний час“ — „найщирішу подяку“.

Одначе зломання слова чести і перед таким навіть „зїздом“ не удалось вповні затаїти. Щоб заспокоїти своє сумління, п. Скоропадський провів ще одну резолюцію (ч. 4.) „в справі ріжного розуміння „Баденських Умов“. „Без огляду на зміст і форму Баденських розмов — каже ця резолюція — зїзд вважає, що основою для оцінки непорозуміння між Ясновельможним Паном Гетьманом а Вячеславом Казимировичем Липинським є виключно заява цього останнього в листі до Ради Присяжних У. С. Х. Д. з дня 29. XI. 1929 (див. стр. III., ч. 3 „Бюлетеня“), якої одвиним і конечним висновком є повна свобода рухів для того, хто несе усю відповідальність“.

Побачимо, що скажуть панове, котрі „ухвалили“ оцю резолюцію, як побачать наслідки повної свободи рухів п. Скоропадського. Тепер-же мова йде не про те, чи можна „потребою свободи рухів“ пояснити зломання слова, чи ні, а про те, *чи має право Гетьман ломати своє слово*, дане ним добровільно і з повною свідомістю, що воно власне свободу його рухів до мінімум обмежувало.

Далі „зїзд“ по прикладу уненерівського центру, якого *практична і реальна* політика не дає спати п. Скоропадському і згуртованим тепер біля нього гетьманцям *практикам і реалістам*, прийняв сфабрикований для осягнення партійських цілей „привіт Зїздові“ від неістнуючої „Громади У. С. Х. Д. з Радянської України“ та розіслав цей привіт „в організаційному порядку“, не подумавши навіть, який матеріял дає він більшовицьким аґентам для провокаційної роботи супроти наражених на дійсну небезпеку людей. Щоб такій провокації хоч почасти запобігти, оцим прилюдно заявляю, що ніяких „громад“ на Радянській Україні У. С. Х. Д. не мав і не має.

(Продовження буде.)

В. Липинський.

Пацифікація.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

Поліційна карна експедиція була вперше дня 23. вересня у **Прошовій** (40 поліцаїв). Арештовано українського студента фільософії Евгена Лопатинського, його молодшого брата і шістьох селян. Усіх по кількох днях випущено на волю, а до суду віддано тільки п. Евгена Лопатинського. Вдруге прийшла карна поліційна експедиція до тогож села дня 29. вересня (80 поліцаїв) і зачала урядування від місцевого пароха о. Лопатинського, а потім перейшла до читальні, кооперативи і поодиноких селян.

Звідси експедиція відїхала 30. вересня ц. р. до **Ладичина**, де перевела подібну роботу, як у Прошовій.

Опісля була карна поліційна експедиція в **Микулинцях** і в **Кривках**. З Микулинець виутікало серед ночі багато мущин та інтелігенції, перестережені вчас жидами.

Дня 3. жовтня ц. р. була карна поліційна експедиція в **Шляхтинцях.** Там поступовано так само, як по інших селах.

Слід зазначити, що у всіх вичислених селах не було взагалі ніяких підпалів. До того спокійне населення давало варту і виконувало точно всі зарядження влади.

ЗБАРАЖЧИНА.

На самого Чесного Хреста (27. м. м.) приїхала на підводах з Шил карна поліційна експедиція до **Добромірки** в числі ок. 150 людей. І тут зачали від пароха о. Льва Юрчинського (тестя бувшого посла Кузика). Після того перейшли до читальні, кооперативи і молочарні, а наконець до селян.

Досі в Збаращині були карні поліційні експедиції в таких селах: **Нове Село, Шельпаки, Лисичинці, Шили, Добромірка, Скорики і Красносільні.**

ЯВОРІВЩИНА.

Яворівський двотижневик „Українське Слово“ повідомляє:

„Дня 16. вересня ц. р. перевела держ. поліція домашню й особисту ревізію у п. Семена Харамбури в Яворові. Цього-ж дня переведено ревізію в п. Миколи Чопика, кооп. орг. в Яворові. Забрали відзнаки УГА. Дня 23. вересня ц. р. переведено ревізію в б. учня гімн. Семена Менди в Яворові, якого заарештовано і перевезено до Перемишля. Цеї-ж днини заарештовано Вол. Грабовського з Яворова, в якого зроблено також трус. Вол. Грабовського заарештовано по дорозі, як він ішов до своєї сестри. Його відставлено до Перемишля. Дня 24. вересня ц. р. відбулися дальші ревізії в Ярослава Пулика в Яворові, в Олекси Кострубч, кооп. Ол. Куци, Дм. Бриттана, І. Мицика та в редакції „Українського Слова“. В ред. Е. Яворовського забрали малу відзнаку УГА. У **Вільшаниці** перевела держ. поліція ревізію 25. вересня ц. р. в абс. філь. Евгена Дзьоґала. Дня 26. вересня ц. р. переведено ревізію в студ. прав Вол. Масюка в Яворові. Дня 26. вересня ц. р. обсадила держ. польська поліція всі входи і виходи Української Коедукаційної Гімназії „Рідної Школи“ ім. О. Маковея в Яворові та перевела основну ревізію від 5. год. рано до 1/2 3-тої пополудні в „Бурсі ім. Ів. Франка“, що міститься на другому поверсі будинку „Рідної Школи“ і в клясах гімназії. Польські часописи пишуть, що була там і поліція зі Львова. Зревідовано проф. Михайла Навроцького і проф. Касіяна Тучапського. Підчас ревізії переглянено також приватне мешкання проф. Івана Чмоли, настоятеля бурси та заарештовано ученика 4-ої гімн. кл. Олійника, якого небаром випущено на волю, також проф. Івана Чмолу, якому намагаються закинути провини проти 58. § і 65. § (?!). Нагінка йде особливо на місцевий Пласт, який — як відомо — був досі леґальною організацією. На **Наконечнім** заарештовано уч. VII. гімн. кл. Вол. Кунанця, якому провокатори мали підкинути „Сурму“. Заарештовано 27. вересня ц. р. гімн. учня Романа Парипу. Дня 28. вересня ц. р. заарештовано по ревізії гімн. учня Остапа Линду, якого тоїж днини випущено на волю. Держ. поліція переводить якесь слідство, бо покликує гімн. учнів і пластунів на допити. Дня 28. вересня ц. р. перевела держ. поліція з Віжомлі ревізію в п. Стаха Щепанського в Рогізні. Забрали 4 нові відозви УНДО. Весь повіт пильно цікавиться цими всіма справами, особливо черговою справою „Української Коедукаційної Гімназії ім. О. Маковея“ в Яворові.“

ЗНОВУ РОЗВЯЗАННЯ ЧИТАЛЬНІ.

Повідомляють нас, що влада розвязала читальню „Просвіти“ в **Стариві,** пов. Добромиль. Читальня належала до найкращих в повіті. Цього року кілька разів роблено їй перепони в уладженні вистав то-що, а тепер розвязано. Як причину подано, що читальня робила вправи на взір військового „пшиспособеня“. Це „пшиспособене“ полягало на тому, що члени місцевого „Сокола“ робили свої пожарничі вправи на громадській площі біля **читальні.**

Інтервенція у ґродського старости.

В суботу 4. жовтня пп. дир. М. Заячківський, о. кан. Д. Лопатинський, дир. О. Луцький і дир. Ю. Павликовський були з інтервенцією у ґродського старости п. Ґаляса від імени цілої низки українських культурних і економічних установ, в яких вони займають керуючі становища. Названі діячі звернули увагу п. ґродському старості на дивоглядне явище, що в українських установах вибухають бомби, які нищать установу й її маєток, після чого польська преса інформує публичну опінію в тому напрямку, що бомбу переховували чи підложили самі українці. Тому делеґація просить в імені своїх установ перевести в тих установах поліційну ревізію та ствердити, чи справді находиться там якийнебудь вибуховий матеріял та дати цим установам поліційну охорону. Ґродський староста признав, що справді трудно повірити, аби самі установи себе нищили, але — мовляв — і пропонована ревізія не розвяже справи, тимбільше, що після неї може хтось вибуховий матеріял підкинути навіть при строгій контролі керманичів установи. Ґродський староста покликався на перетяження поліції і брак сил для постійної охорони всіх інституцій. Одночасно п. Ґаляс заявив, що він особисто є рішучим противником всяких т. зв. „реваншів“. Щодо голосів польської преси — ґродське старостово не має, мовляв, змоги впливати на її тон і погляди.

Довкола вибуху в Центросоюзі.

Вибух бомби на партері дому при вул. Зіморовича, де містися склад товарів Центросоюзу, наробив дуже поважних шкід. Знищені чотири кімнати в партері разом з товарами, а на I. поверсі велика саля, яку наймав „Сільський Господар" і кімната, в якій мешкав возьний „С. Г." Даниловський. Справжнім чудом Божим можна вважати те, що згаданий Даниловський, його жінка й діти вийшли ціло з того нещастя. На другому поверсі нема ніякого знищення.

Хоч знищення і страти Центросоюзу безперечно дуже поважні, то всеж таки не такі, як це представляє польська преса. З товарів, що були в згаданих 4 салях, більшість не стратила нічого зі своєї вартости. Таксамо передчасна писанина „Льв. Курєра Поранного" про те, що, мовляв, камяниця мусить бути дельожована. Ті риси, які потворилися на долині і на першому поверсі наслідком вибуху, можна буде, по інформаціям компетентних кругів без більших труднощів сцементувати і скріпити відповідними клямрами, бо зрештою будинок стоїть твердо на своїх основах, як це й ствердили покликані до того інжинери-будівничі.

Щож до самого вибуху, то жінка возьного Даниловського (яка ще найбільше потерпіла, бо дістала нервове потрясення) оповідала нам, що чула спершу тріскіт битих шиб, а щойно згодом настав страшний вибух, який у першій хвилі її зовсім приголомшив. Виходило би з того, що вибуховий матеріял вкинено до середини через вікно від вул. Сташіца. Це й потверджувалоб вістки деяких польських ґазет про те, що безпосередньо перед вибухом втікало від вул. Сташіца вулицею Зіморовича двох молодих людей, які ще й перестерігали якусь дівчину, аби втікала з того місця.

При кінці зазначимо ще, що камяниця, в якій був вибух, положена в безпосередньому сусідстві двох польських органів: „Слова Польского" і „Львовского Курєра Поранного", знаних з зоольоґічної просто ненависти до всього, що українське. Перед редакціями тих обох органів збираються завсіди товпи поляків, чи то щоби прочитати розліплену ґазету, чи то щоби довідатися про спортові висліди (по спорт. змаганнях). Не від речі буде може пригадати на отсьому місці ще й те, що саме в камяниці, яка так потерпіла від вибуху, в останніх часах вибито ні менше ні більше, тільки тричі шиби, при чому справників ні разу не вдалося викрити.

Одна з тайн саботажів.

В „Дзєннік-у Уржендов-ім" з 31. липня 1930 року поміщено такий обіжник:

„*Обіжник* міністра релігійних визнань та публичної освіти, до кураторій шкільних округ, шкільних інспекторів, дирекцій і керівників шкіл та учительського загалу, в справі усвідомлення шкільної молоді про втрати спричинені ушкодженням телеграфічних і телефонічних ліній.

Розслідження причин ушкоджень на телеґрафічних і телефонічних лініях виказує, що значний відсоток цих ушкоджень походить з вини мешканців цих околиць, через які телеграфічні й телефонічні лінії переходять.

Це походить з того, що широкі маси населення несвідомі цього, яку важну ролю відограє в громадськім і приватнім житті телеграф і телефон як найбистріші комунікаційні засоби.

Зокрема діти (хлопці, шкільна молодь) для забави розбивають ізолятори, кидають до них камінцями, рвуть дроти або накидають на них предмети, як галузи, шмати, мотузи, частини дроту і т. д.

Страти, які державний скарб має з цього є дуже болючі. Згідно із обчисленнями міністерства почт і телеграфів що-року розбивають так 160,000 ізоляторів.

У звязку з тим наказую, щоби по всіх школах усвідомлено дітей та молодь про всі ті шкоди й утрати, які походять з легкодушних збитків. З тією метою треба улаштувати окремі ґутірки і т. д."

Обіжник підписав міністер *Черaінський*.

З передвиборчого руху.

РАДЕХІВЩИНА.

Дня 28. вересня 1930 відбулася в Радехові передвиборча повітова нарада мужів довіря і делегатів сільських виборчих комітетів. Заступлених було 31 громад повіту. Звіт з діяльности бувшої Парляментарної Репрезентації здав б. посол о. д-р Володимир Целліх, реферат про політичне положення виголосив голова Повіт. Народнього Комітету д-р Ярослав Селезінка, а реферат організаційний і про технічну підготовку виборів виголосив секретар Пов. Нар. Комітету Михайло Панасюк. Нарада ожобрила одноголосно діяльність доцеперішньої Парляментарної Репрезентації і вирішила працювати в напрямі масової участи виборців повіту в теперішніх виборах під знаком листи бльоку українських національних партій. Нарада відбулася спокійно і без ніяких перешкод з чиєнебудь сторони.

БРІДЩИНА.

Повітовий Народній Комітет УНДО в Бродах скликав на 28. вересня ц. р. передвиборчий повітовий зїзд. Зїзд мав відбутися в домі Українбанку за запрошеннями. Того дня в 8-ій годині рано агенти і поліція обсадили всі довколичні вулиці. Почали збиратися люди на зїзд і в касових справах до банку. По 10-тій годині увійшла на салю поліція з комісарем староства і почала переводити особисту ревізію у всіх присутніх. Переведено ревізію у поверх 100 людей. Придержано під замітом „опур-у владзи" о. Решетуху з Висоцька і господаря Івана Войтовича з Лешнева. о. Решетуху по переслуханню випущено. Крім цього поліція забрала спис запрошених на зїзд. Всеж таки виборча нарада відбулася і після реферату д-ра Володимира Левицького про теперішне передвиборче положення ухвалила низку постанов у звязку з виборами.

В неділю 28. вересня ц. р. поліція забрала на постерунок учителя Володимира Мурського і студента Юрка Германа, яких відфотографовано з табличками і пороблено відтиски їх рук і пальців. Підчас ревізії у нікого нічого не найдено.

НОВИНКИ

— **Конфіската.** Недільне (221) число „Діла" підпало конфіскаті за передову статтю п. з. „Реванжі". Це 14-а з черги конфіската „Діла" в цьому році.

— **Пожежа.** У лісі біля Черніева (Станиславівщина) згоріла стирта сіна От. Дайтша, вартости 1000 зол.

— **Народня мова в хорватській катол. церкві.** Як давніше чехам, так тепер хорватам дозволив Римський Престол, уживати в цілім ритуалі — при уділюванні св. Тайн, при обрядових освяченнях, благословеннях, при похоронах і т. п.— живої народньої хорватської мови замість дотеперішньої латини. — Тим чином вже друга жива словянська мова здобула собі в катол. церкві право горожанства, право мови церковної, літурґічної, розуміється з як найбільшим пожитком для вірних.

— **Брат проти брата, син проти батька.** Як відомо, недавно в Москві розстріляно 48 учених, між ними Каратиґіна. Тепер радянська преса містить отвертий лист дочки розстріляного професора, в якому ця дочка вирікається свого батька як контрреволюціонера та заявляє, що мусить змінити своє імя, щоби змити з чола ганьбу і пятно дочки ворога комунізму. Рівночасно в „Пролетарській Правді" бачимо цілу рубрику „Зречення батьків", у якій Осип Вепринський, Д. Патлан, Гр. Семененко, М. Попович, Т. Пойко, Андрій Скурський, Тетяна Бойко, Галинський, Коломиєць і Василів зрікаються своїх родичів тому, що вони вороги більшовизму і колишні богачі та куркулі або купці. Гафія Коломиєць пише: „Я. Коломиєць Гафія Карповна знаючи свого третього чоловіка Юрка протягом 8 років, переконалася, що він куркуль з контрреволюційною психольоґією, а тому зрікаюся його та рву з ним усякі звязки як з ворогом радвлади". Десь бідний Юрко плаче за жінкою революціонеркою. М. Попович пише: „Я. Микола Попович уже протягом 4 років фактично порвав із своїм батьком попом. Тепер я офіціяльно заявляю, що не поділяю його поглядів". Далі бачимо, що вистарчить, щоби батько був консерватистом, а вже син комуніст виречеться його: „В осені 1920 я залишила свого батька в селі Свобода Ярпшівська на Поділлі Попкова Семена й не маю з ним ніяких звязків. Я зрікаюся його як людини консервативної".

— **Знов жертви бігунових експедицій.** Норвеська ґеольоґічна експедиція вибравшись під проводом співробітника Амундсена Ольсонкіна до підбігунових країв, найшла кости сімох голяндців, які ще 1634 року під проводом сотника Івана Мая вибралися у першу в історії людства дослідну експедицію на північний бігун і всі погинули серед ледів і снігів. При кінці 17. віку східноіндійська експедиція найшла була трупи тих 7 голяндців і забрала в них щоденник та похоронила їх недалеко Вальфішбаю й назвала цю країну краєм Івана Мая. Щоденник Івана Мая видано і в ньому були описи страшних мук, які пережили ці голяндці заки померли. Два століття ніхто не бачив снігової могили 7 дослідників, аж на днях ті могили найдено вдруге і тим разом кости 7 голяндців будуть перевезені до вітчини.

— **„До побачення в пеклі"!** У вязниці Синг Синг, в Ню Йорку страчено на електричному кріслі минулого четверга трьох злочинців, які підняли бунт у вязниці в грудні мин. року. Один з них Томас, котрий пішов перший на крісло, не показував ніякого страху. Навпаки, ще жартом крикнув до присутніх свідків: „До побачення в пеклі"! — і негайно замовк у смертельних судорогах. Так само оба другі злочинці були веселі до останньої хвилини.

— **Проти торгівлі живим товаром.** У Варшаві 7. ц. м. починається конгрес у справі боротьби з торгівлею живим товаром. У конгресі візьмуть участь представники ріжних держав.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

Згинув англ. міністр летунства і 50 людей.

Райтерова Агенція повідомляє, що літак Р. 101. біля Бове охопило полумя. Літак боровся із сильним вихром і дощем, що перли його до землі. Нараз вихор зіпхнув літак до землі. Тоді наступив вибух, полумя охопило літак. Серед убитих є міністр летунства льорд Томсон і 50 подорожніх. Підчас катастрофи всі спали. Механік літака Ліч, що врятувався, сказав, що підчас катастрофи зломилися деякі части літака, він дзьобом ударив об землю. Ліч хотів, щоб він трохи піднісся, та механізм відмовив. Серед убитих є теж майор Шот, командант літака Р. 101, яким він летів до Канади. Він був теж командантом Р. 34., що кілька літ тому перший перелетів Атлянтик. Усі тіла, що їх добули зпід румовища, так спалені, що деякі з них можна було зложити в діточих трунах. Остання вістка з літака, яка прийшла в год. 1.50, була: „Тепер, після знаменитої вечері і добрих цигар, пасажири пішли на спочинок".

СНІГ НА ЧОРНОГОРІ.

На Чорногорі впав сніг і покрив грубою верствою вершки та полонини. Гуцули зігнали худобу на доли.

СПОРТ

Лігові змагання.

Львів. Чорні—Погонь 1:0 (1:0). Заслужена виграна Чорних, що мали значну перевагу, а в першій половині не допускали Поґоні просто до голосу. Погонь мала свій слабий день і тільки завдяки добрій обороні і воротареві завдячує невисоку цифрово програну. При кінці змагань прийшло до бійки між грачами на грищі, а потім і між прихильниками обох дружин серед публики. Видців понад 3.000.

Краків. Висла—Краковія 1:0 (1:0).
Варшава. Леґія—Польонія 8:4 (5:3).
Познань. Варта—ЛКС 3:1 (2:0).
Кор. Гута. Рух—Варшавянка. 2:1 (1:1).

За вхід до Ліґи.

Рівне. Унія (Люблин)—Сокіл 5:1 (3:1).
Варшава. Скра—Леґія (Познань) 2:2 (2:1).
Лодзь. ВКС—ТКС 3:0 (1:0).

За вхід до А-кляси.

Золочів. Сокіл II. (Львів)—ЖТГС 2:1 (2:0).

Товариські змагання.

Ярослав. Гасмонея (Львів)—Огниско (Ярослав) 3:3 (2:3).

Сиككівкові змагання за мистецтво українського студента

за мандрівну нагороду Т-ва „Медична Громада", котрі відбулися 20. і 21. м. м. стараннязм Українського Студ. Спорт. Клюбу, закінчилися перемога Рожанковського Ярослава, який у фіналі виграв з Пачовським Юр. 6:1, 6:2, 2:6, 6:1. Дальші місця заняли Пачовський Юр., Бачинський Яр., Кулечко Т., Маряш Юр. і Волошин Евг. До змагань тих стануло аж... 6 змагунів! Технічні висліди: Рожанковський—Волошин 6:0, 6:0; Кулечко—Маряш 6:1, 3:6, 6:3; Пачовський—Бачинський 6:0, 6:0; Маряш—Волошин 6:3, 6:4; Бачинський—Маряш 6:3, 4:6, 6:4; Рожанковський—Пачовський 6:1, 6:2, 2:6, 6:1.— Несподівано добре грав Маряш, який виграв по одному сеті з Кулечком і Бачинським та переміг Волошина. Сл.

Анкета „Української Загальної Енциклопедії".

Редакція „Української Загальної Енциклопедії" розіслала до ріжних наших громадян листи з проханням допомогти їй своїм досвідом і памятю у складенні спису наших визначніших діячів, імя яких повинно найтися на сторінках першої Української Енциклопедії. Тому, що для цієї праці треба робити спеціяльні розшуки по джерелах, а сили й час найближчих співробітників Енциклопедії обмежені, для редакції матиме чимале значіння реєстер прізвищ

тих осіб, що їх годилосиб помістити в згаданій книзі. Поруч прізвищ потрібні дата народин (і смерти) дотичних діячів та кілька рядків пояснення або джерела, куди треба звернутися за даними про них.

Тому, що в загальнім інтересі лежить, щоби наша перша енциклопедія була якнайточніша, всі наші громадяни з власного почину повинні присилати редакції потрібні їй матеріял, навіть не жджучи на спеціяльні запросини. В нинішніх обставинах занадто важко розсилати тисячі листів до приватних осіб і ми радо повторюємо цей поклик у надії, що і решта нашої преси подасть дотичну замітку. Всякі інформації пересилати на адресу головного редактора Енциклопедії д-ра І. Раковського у Львові, вул. 29 Листопада ч. 31.

Наш театр на провінції.

Пишуть нам з Болехова: Театр Тобилевича зі Станиславова був у нас від 1. до 10. вересня ц. р. і дав 10 ріжних вистав. Та вистави якось так скоро минули і так усім подобалися, що ще одинацятого дня ввечір багато люда зібралося під салею в надії, що театр на загальне бажання лишиться. Та театр, на жаль, поїхав і лишив по собі щирий жаль. Власники крамниць нарікають, що громадяни витратившись на театр, не платять їм місячної рати за вересень. Бо й справді все, що жило в Болехові, ходило до театру.

Там всі чули гарні співи, подивляли гру й танці і понад усе гарні строї! Та як усі інші міста, так і Болехів поміж усіми дуже симпатичними артистками й артистами вибрав собі також свої симпатії. І хтож, як не п. Бенцаль, був першою симпатією кращої частини нашого роду? Він самою появою на сцені викликав усміхи, бо всі добре памятали його в ролях князя на „Доллі“, секретаря на „Церковній миші“ і Жайворонка на „Бароні Кімель“. З пань найбільше успіху мала пані Ленська в титуловій ролі на „Доллі“ і в „Церковній миші“; своєю веселістю, зграбністю і симпатичною грою так всіх захопила, що богато людей казало: „При появі п. Ленської на сцені, аж лекше дихається“. Ага! Забули ми з мушин ще п. Никитина, що захопив молоде жіноцтво і кілька разів дістав цвіти.

Кожна вистава ставила на перше місце когось з артисток чи артистів, яких витали грімкими оплесками. У „Троянді Стамбулу“ п. Бенцалеву з прегарним співом і грою, так, що стара вже оперетка наново ожила. У „Марусі Богуславці“ довела всіх до сліз п. Кривіцька, вічно гарна і зграбна, що мусіла всім подобатися. А „Раз та добре“?! П. Совачева в монольоґу з песиком і в „Рулєті“, панна Радванська в „Празнику“, як скромна наречена, панна Угорська і п. Никитин у „Гройці“, п. Бенцалева і п. Боровик у „Танґо“, п. Боровик з простого пожежника в „Павшику“ стає бароном... А старе „Ой не ходи, Грицю“? Тут виявив свій хист п. Базилевич в ролі Гриця. А „Доллі“ — одна з найгарніших пєс репертуару, де Папця грає гарний молоденький п. Горницький. Не знаємо, чи артистам так жаль за нами, як нам за ними.

Болехівець.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: *„ВТЕЧА ВІД ЩАСТЯ“*, тонфільма.

Герой цієї веселої історії, актор Леґлен, відомий із роль, в яких грає вояків-зайдиголов, чесних, сміливих, повних енерґії та безжурности. Має він досі одну невідступну рису: пропадає за жіноцтвом, серед якого має величезний успіх, завдяки 100 відсоткам мужеськости і широкому жестові. У цій фільмі є він керманичем вантажного корабля, що причалює до всіх пристаней. Корабель зупиняється в Гаврі, де 5 літ тому цього моряка засудили за галабурду, але він утік із рук поліцаям побивши їх. Коли він тепер висідає на беріг, на нього ждуть урядовці льотерії кінських перегонів, щоби повідомити його, що він виграв міліон. Моряк пересвідчений, що це поліційні аґенти, втікає перед ними, а вони скрізь його здоганяють. У всю цю веселу пригоду вплетені сцени гарних балетів. Партнери Леґлена такі-же веселі, як і він.

Жертви
на будову шпиталя ім. Митр. Андрея.

Виказ 11.

З нагоди посвячення угольного каменя шпиталю зложили: Народня Гостинниця 500 зол., д-р О. Подолинський, Львів, 445 зол., по 50 зол.: радник С. Громницький, дир. О. Пашак і М. Галібей, по 20 зол.: дир. О. Костик, д-р Л. Максимонько, дир. Я. Окпиш, по 10 зол., інсп. І. Стернюк і Українська Каса, Личаків. Дальше зложили: 92 зол. ур. пар. Підгірці, по 50 зол.: о. мітрат Базюк, гр. кат. церква, Хащоване і чит. Просвіти, Коростенко, 40 зол. Ю. Шидловська, Тернопіль, 35 зол. ур. пар. Голешів, 30 зол. Студ. Кружок, Олесько, 22.50 зол. чит. Просвіти і Сокіл, Комарно, по 18 зол., о. Лев Вашук, Бучин, о. В. Тавчак, Серники Гор. і гр.-кат. церква, Мшана, по 10 зол. М. Татух, Підбуж, Студ. Гурток Просвіти, Яворів і М. Посацький, Новиця, по 5.50 зол. уряд пар. Фірлеївка і уряд пар. Белзець, 7 зол. уряд пар. Гаї Дітковецькі, по 5 зол. М. Яцний, Коломия, В. Пелехатий, Ляшки, А. Лесько, Сарни, Е. Лавріаський, М. Козак, Вербиця і о. Г. Панчишин, Гологори, 4.40 зол. інж. С. Пастернак, по 3 зол. І. Крилошанський, Львів і уряд пар. Церковна, по 2.50 зол. ур. пар. Дубровичі і ур. пар. Вишенка Велика, по 2 зол. о. М. Воробій, Майдан, о. Наконечний, Криве і І. Патроник, Ясінка. — Комітет будови подає до відома, що досі збудовано вже сутерени й високий партер.

Нові книжки й журнали.

Історичний календар альманах Червоної Калини на 1931 р.

Ген. М. Омелянович Павленко: **Спомини.** Львів 1930. Наклад У. В. Спілки, стор. 64.

Бюлетень гетьманської управи ч. 7—8 Липень-серпень, Берлін 1930.

М. Куцій: **Наука сольфежа,** основана на народніх піснях. Друга частина. Наклад Народнього Базару і Української Книгарні, Станиславів 1930.

В. Левинський: **Нарис розвитку українського робітничого руху в Галичині.** Державне Вид. України Харків-Київ 1930. Друге доповнене видання.

Михайло Рудницький: **Правопис і літературна мова.** З замітками акад. Ст. Смаль-Стоцького, ст. 96. Львів 1930. В-ча Кооператива „Червона Калина“.

Гр. Квітка Основяненко: **Перекотиполе.** Оповідання. В-во „Для школи і дому“. Львів 1931. Накл. Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка.

Ольга Кобилянська: **Людина.** Повість з жіночого життя. 3-е вид. В-во „Для школи і дому“. Львів 1931. Накл. Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка.

Д-р Арсен Річинський: **До Щастя, Слави і Свободи.** Львів 1930. Вид. „Вогні“, стор. 56.

Фахові школи, порадник для батьків та молоді зладив інж. І. Лучишин. Львів 1930. Наклад Р. Ш. та Ревіз. Союзу і Маслосоюзу. Стор. 63.

„Сільський Господар“, Львів 15. IX. 1930. Ч. 18.

Український Філятеліст, Відень 1930. Ч. 9—10 за вересень і жовтень.

Prof. Dr. A. Bolland: Mémoire sur les relations Economiques, entre la Suisse et la Pologne, Cracovie 1930. „Wiedza Handlowa“ по німецьки і по французьки.

Ukraine und die kirchliche Union Herausgegeben von der katholischen Emigrantenfürsorge, Berlin 1930. Kommisionsverlag Germania. Стор. 133.

Е. Ф. Карский: **Русская Правда** по древнейшему списку. Академія Наук СРСР. Ленінград 1930.

Dr. Marjan Stachurski: Przyczynki do epizoocjologji pomoru bydła w świetle spostrzeżeń, poczynionych podczas kampanji pomorowej na odcinku powiatów: radziechowskiego, b. Galicji Wschodniej, oraz pińskiego i łuninieckiego Polesia 1920—921. Lwów 1930.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 5. жовтня ц. м. масло солене експортове 3·70 зол., масло пріма бальокове 3·60 зол., літра молока 0·29 сотиків; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 11·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський театр:
Понеділок, 6. жовтня, год. 7·30 веч. „Жайворонок“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі): Щодня „Хоробрий вояк Швейк“.

Малий Міський театр:
Понеділок, 6. жовтня, год. 7·30 веч. „Екзотична кузинка“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Співець джезбенду (з Ал Джолзоном).
КАСІНО: Звукова фільма: Ревія Голівуду.
КОЛЬОСЕУМ: Нечинне.
КОПЕРНИК: Звукова фільма: „Упавший ангол“. Відступник.
ЛЕВ: Звукова фільма: „Жінка, яка тебе ніколи не забуде“.
МАҐУНКІНКА: Звукова фільма: Упавший ангол. Відступник.
ОАЗА: Дівчина з Каїро.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Втеча від щастя“.
ПАН: Людина сміху.
ПАСАЖ: Пат і Паташон серед людоїдів і звукові додатки.
ПРОМІНЬ: Тайна поштової скриньки. Виступ циганського хору та бальової орхестри.
ХИМЕРА: Омана.
СТИЛЬОВЕ: Пожежа сердець.
ФАТАМОРҐАНА: Мельодія сердець.
УТІХА: Леґіон засуджених.

Програма радіо.

Понеділок 6. X 1930

Варшава (1411,7) 12·10 Грамоф. плити. **Гельсінгсфорс** (221,4) 17·00 Сольо на флєті. **Льондон** (356,3) 18·15 Орхестра. **Берлін** (419) 19·30 Увертури: Бетовен, Россіні. **Стокгольм** (435,8) 17·00 Музика. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Брюссель** (508,5) 18·00 Музика. **Відень** (516,3) 15·20 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·00 Концерт. **Москва** (1481) 17·30 Оперова музика.

Вівторок 7. X. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·25 Концерт. **Копенгага** (281) 15·00 Концерт. **Льондон** (356,3) 18·15 Орхестра. **Берлін** (419) 16·30 Музика. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 17·00 Музика. **Рим** (441,2) 12·45 Музика. **Прага** (486,2) 16·30 Концерт. **Відень** (516,3) 12·00 Каведа Сольвінга. **Будапешт** (550,5) 17·30 Міська орхестра. **Ленінград** (1000) 17·30 Солісти. **Париж** (1724,1) 16·45 Радіоконцерт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНОГО кандидата адвокатури прийме негайно канцелярія адвоката Д-ра Івана Станька в Любачеві. 665 3—3

ШАМОТОВІ ПЕЧІ чеські, найбільший склад. **Рентшнер, Леґіонів 37** 684 1—10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Пельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5 437

ДЯК, 32 літ, іспитований, знаючий нотний спів, гарний тенор, обізнаний з працею в аматорських кружках і кооперативною, прийме посаду негайно. Ласкаві зголошення слати до Уряду парохіяльного в Криворівні, почта Ясенів Горішний. 681 2—3

КІМНАТИ з цілковитим удержанням, недалеко гінекольоґічного шпиталя у Львові, на час одного тижня шукає старша жінка. Зголошення до адміністрації „Діла“ під „Старша жінка“. 685 1—2

СВІТЛИНИ Бойківських Типів поручаю від 300—1.000 зол. за альбом. Інформації листовно. М. Шалабавка, фотограф, Турка н/Стр. 683

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.